

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide

Številka: 111-02-3/2019/5 EPA 862-VIII
Ljubljana, 23. 12. 2019

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F in 81/18-odl. US) ter 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), pripravila

Mnenje

k Predlogu zakona o spremembah Zakona o višini povračil stroškov v zvezi z delom in nekaterih drugih prejemkov (ZPSDP-C) – druga obravnava

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je na 32. seji 18. 12. 2019 obravnavala Predlog zakona o spremembah Zakona o višini povračil stroškov v zvezi z delom in nekaterih drugih prejemkov (ZPSDP-C), ki sta ga v obravnavo Državnemu zboru po rednem postopku predložila Zbornica komunalnega gospodarstva in Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije, na podlagi več kot 7.000 zbranih podpisov podpore volivcev.

Komisija predlog zakona **podpira**.

Komisija ugotavlja, da se s predlogom zakona želi odpraviti omejitve pri kolektivnem dogovarjanju, s tem ko bi se socialnim partnerjem dopustilo svobodo pri usklajevanju višine prejemkov zaposlenih. Na podlagi navedenega bi se odpravilo omejitve, ki trenutno neutemeljeno povzročajo socialne neenakosti med zaposlenimi, ki jih zavezuje Kolektivna pogodba komunalnih dejavnosti, in omogočilo skupini državljanov, ki opravljajo dejavnost posebnega družbenega pomena, da si bodo med delom lahko zagotovili primerno prehrano.

Komisija je bila seznanjena, da se problematiko neenakega povračila stroškov prehrane delavcem v komunalnih podjetjih, ne glede na njihovo statusno obliko oziroma lastništvo (gospodarski javni zavodi in javna podjetja ali koncesionariji oziroma osebe zasebnega prava), skuša urediti že od 2007. V vmesnem času so aktivnosti zastale zaradi gospodarske in finančne krize, nato pa zaradi medresorske neusklajenosti pri iskanju ustreznih rešitev.

V 2016 sta Zbornica komunalnega gospodarstva in Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije podala pobudo Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da naj odpravi zgoraj omenjeno anomalijo, ki

delavce, ki opravljajo primerljivo delo v okviru izvajanja javne gospodarske službe, postavlja v neenak položaj, kar se tiče povračil stroškov prehrane med delom. Delavci v komunalnih podjetjih, ki so v zasebni lasti, v skladu s Kolektivno pogodbo komunalnih dejavnosti namreč prejemajo povračila stroškov prehrane med delom v višini 6,12 evra, medtem ko delavcem v komunalnih podjetjih, ki so v javni lasti, v skladu z veljavnimi določbami Zakona o višini povračil stroškov v zvezi z delom in nekaterih drugih prejemkov (v nadaljevanju: ZPSDP) pripada izplačilo zgolj v višini 4,20 evra. Po mnenju Zbornice komunalnega gospodarstva in Sindikata komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami gre za neutemeljeno razlikovanje, ki je še zlasti neprimerno zaradi vrste dela, ki ga opravljajo delavci v komunalnih podjetjih (večinoma na terenu, težko fizično delo, neugodni pogoji dela itd.) in ki terja primerno prehranjenost. Redna in ustrezna prehrana namreč lahko vpliva tako na zdravje kot delovno učinkovitost zaposlenih, česar se zavedajo tudi delodajalci.

Komisija je bila dodatno seznanjena, da je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v 2016 pristopilo k pripravi predloga zakona o prenehanju veljavnosti ZPSDP in ga v 2017 predložilo v javno razpravo, v kateri ni bilo zaznanih pripomb, a se je nato njegova obravnava zaustavila v fazi medresorskega usklajevanja. Medtem ko Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in Ministrstvo za javno upravo predlogu zakona niso nasprotovali, je Ministrstvo za finance imelo določene pomisleke (eden od glavnih razlogov: takratno državno lastništvo NLB, d. d. in predvidena vzpostavitev neenakosti med zaposlenimi v državni upravi in zaposlenimi v javnih podjetjih). Eden od pomislov naj bi po pojasnilih Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti predstavljala tudi morebitna pravna praznina, ki bi nastala v primeru prenehanja veljavnosti ZPSDP, saj se nanj vežejo tudi določbe nekaterih drugih zakonov. Posledično se je v okviru medresorskega usklajevanja pričelo iskati alternativne rešitve (med drugim tudi sprejem novega Zakona o prejemkih poslovnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti), na podlagi katerih bi se odprta vprašanja uredilo celostno.

Marca 2018 je pobudo za ureditev problematike obravnaval tudi ESS in pozval Vlado Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada) k odpravi zaznane anomalije. ESS je enak sklep sprejel tudi novembra 2018 na svoji 314. seji, po vzpostavitvi aktualne vladne koalicije, nato pa še enkrat marca 2019 in ga naslovil na predsednika Vlade. Tudi Državni svet je februarja 2019, na pobudo državne svetnice Lidije Jerkič, na Vlado posredoval vprašanje, kaj se dogaja s pripravo in sprejemom zakonodajnih rešitev na tem področju. V odgovoru Državnemu svetu je Vlada napovedala, da bo do konca 2019 v zakonodajno proceduro vložen predlog zakona, ki naj bi problematiko urejal celovito. Ker po tem še vedno ni bilo zaznanih nobenih aktivnosti Vlade na navedenem področju, sta se Zbornica komunalnega gospodarstva in Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije odločili za zbiranje podpore volivcev zgolj parcialnim spremembam veljavnega ZPSDP (poseg zgolj v določbe 1. člena ZPSDP). S predlaganimi spremembami želijo socialnim partnerjem priznati avtonomijo pri urejanju delovno-pravnih razmerij v skladu s 131. členom Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1), s tem ko se omogoča upoštevanje

določil kolektivnih pogodb v dejavnostih, kjer so slednje sklenjene in veljajo, medtem ko se za vse ostale dejavnosti ohranja trenutno veljavna zakonska ureditev.

Predlagane zakonske spremembe, kot poudarja Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije, predstavljajo ustrezno začasno sistemsko rešitev, ki omogoča upoštevanje dogovorov, dorečenih v okviru socialnega dialoga, in določb 131. člena ZDR-1, dokler se v vladnem medresorskem usklajevanju ne doreče primernejše in bolj celovite rešitve.

Komisija je bila seznanjena s stališči Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Ministrstva za finance, ki ne nasprotujeta nadaljnji obravnavi aktualnega predloga zakona.

Komisija z zadovoljstvom ugotavlja, da po dolгих letih iskanja rešitev izpostavljene problematike, predlagane zakonske spremembe uživajo podporo tako vladne, sindikalne kot delodajalske strani in da jih podpira tudi ESS. Kljub temu izraža obžalovanje, da Vlada kot oblikovalec politik na posameznih področjih v več kot desetletju ni bila sposobna pripraviti vsaj delne rešitve problematike, če že ne celovite, ki jo je sicer napovedala v 2019. Posledično so vlogo pripravljavca zakonodajnih rešitev morali prevzeti delodajalci in sindikati, ob iskanju podpore volivcev. Komisija ugotavlja, da so zaradi dolgoletnega ohranjanja statusa quo nastale tudi določene finančne in druge posledice, tako za tiste zaposlene v komunalnih podjetjih, ki so bili v vseh teh letih postavljeni v slabši položaj, kot tudi za predlagatelje aktualnih zakonskih sprememb. Pridobivanje podpisov podpore volivcev zakonodajni iniciativi je namreč zahteven projekt, povezan s precejšnjimi stroški – neposrednimi in tudi oportunitetnimi stroški časa.

Na podlagi vsega navedenega komisija pričakuje, da bodo predlagane zakonske spremembe čim prej sprejete in uveljavljene, prav tako pa tudi to, da se bo v okviru Vlade nadaljevalo iskanje napovedanih celovitih rešitev.

* * *

Za poročevalko je bila določena državna svetnica Lidija Jerkič.

Sekretarka komisije
mag. Nuša Zupanec, l. r.

Predsednik komisije
mag. Peter Požun, l. r.